

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

75

Қоғам және мемлекет қайраткері, жазушы-журналист
Қозыбаев Сағымбай Қабашұлының 75 жасқа толған
мерейтойына орай **«БҰҚАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯНЫҢ**
ОТАНДЫҚ ЖҮЙЕСІ: ҮНДЕУЛЕР, ҮРДІСТЕР,
МҮМКІНДІКТЕР» атты
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ

Международной научно-практической конференции
«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ СИСТЕМА МАССОВЫХ КОММУНИКАЦИЙ:
ВЫЗОВЫ, ТЕНДЕНЦИИ, ПЕРСПЕКТИВЫ», посвященной 75-летию
Сағымбая Кабашевича Козыбаева – общественного
и государственного деятеля, писателя-журналиста

Қоғам және мемлекет қайраткері, жазушы-журналист
Қозыбаев Сағымбай Қабашұлының 75 жасқа толған мерейтойына орай
«БҰҚАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯНЫҢ ОТАНДЫҚ ЖҮЙЕСІ:
ҮНДЕУЛЕР, ҮРДІСТЕР, МҮМКІНДІКТЕР» атты
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ
международной научно-практической конференции
«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ СИСТЕМА МАССОВЫХ КОММУНИКАЦИЙ:
ВЫЗОВЫ, ТЕНДЕНЦИИ, ПЕРСПЕКТИВЫ»,
посвященной 75-летию Сагымбая Кабашевича Козыбаева –
общественного и государственного деятеля,
писателя-журналиста

ТЕКТИНІҢ ТҮЯҒЫ

Рушанова Н.Б.,

эл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың
2 курс докторанты, аға оқытушы

Қостанай топырағы - Батый, Мамай сынды батырлардың табанының табы қалған, Жәнібек, Әбілхайыр, Қасым хандар ұлысының негізі қаланған, Кейкі бабалар қолбасшылық жасаған, Атақты Қаракыпшақ Қобыланды жырының оқиғасы өрбіген, Шоқандай ғалым туған, Ыбырайдай ағартушы дүние есігін ашқан, Нұржан, Ахмет, Мұқаметжан, Міржақып, Бейімбет сынды алыптардың кіндік қаны тамған, Серке, Елубай, Қапан, Әнуардай сахна саңлақтары кір жуған, Сырбай, Ғаббас, Оразалы, Манаш, Кенжеғали, Қойшығара, Сәбит, Төлендей зиялылар өмір сүрген киелі мекен.

Қостанай облысының қысы ызғарлы суық, жазы біршама ыстық, желсіз күндері мол. Осынау өзені мен көлінің көптігімен есте қалатын нулы да, сулы мекен Меңдіқара ауданы, Жаңа тұрмыс ауылындағы Қозыбай әулетінде 1944 жылы 15 шілдеде Сағымбай Қабашұлы дүниеге келді.

«Орындауға Отанының нәубетін, ылғи дайын Қозыбай әулеті», - деп ақын жырлағандай Қозыбай әулеті қасиет қонған, қыдыр дарыған шаңырақ. Сағымбайдың атасы Қозыбай көзі ашық, көкірегі ояу, өте батыл, қара қылды қажарған әділ, намысты биік қоятын жан болған.

Әкесі - Қабаш өте зерек, бір сөзді, қажырлы, қарапайым арабша хат таныған, Голощекиннің ойранынан кейін қазақтың ұлт болып қалыптасуына, берекесі басынан тайған ауылды қайта қалпына келтіруге, аузына ас, алдына мал салған азамат. Сол іскерлігінің арқасында колхоз төрағасы, аудандық Кеңестің депутаты болып сайланып, аудандық шаруашылық бөлімінің меңгерушісі қызметтерін атқарған.

Сонау сұрапыл соғыс жылдарында «Жаңа тұрмыс» ауылының ер азаматтары жауға аттанып, әйелдер мен балалардың барлығы еңбек даласында болды. Тынбай жасалған еңбек нәтижесінде ауылдан майданға мыңдаған пұт астық, үш мыңан аса қой, ондаған арғымақ аттандырылған. Сол кезде колхоз тізгінін ұстаған Қабаш ақсақал соғыс алдында алғашқылардың бірі болып патефон, велосипед сатып алса, оның сыртында екі биесі, төрт сиыры, он қойы, жүз елу пұт астығы болған. Ауқатты отбасы елдің басына күн туған, ерлері толарсақтан саз кешкен соғыс заманында Қозыбай әулетінің барын майдан жолына жұмасауға бел шешеді. Мемлекеттік банкке жүз тоқсан мың сом өткізген Қабаш ақсақал украиндық досы Яков Верещенко екеуі Чкалов қаласына барып, үш әскери самолет сатып алып, қанатына есімдерін жазғызып, Ұлы Отан соғысына жібереді. Халыққа қызмет етуді парызым деп ұғынған парасатты азамат ерліктің қайталанбас үлігісін көрсетті. Міне, «Әке үлгісі», «Әке тәлімі» деген осындай болса керек...

Анасы - Ақсұлу Махметқызы жаратылысынан ажарлы, қайратты, жігерлі болды. Үлкен әулеттің келіні атанған Ақсұлу ана ақылымен ерекшеленіп, ер азаматын қашанда биікке көтеріп, жарының көлеңкесінде жүріп, нардың жүгін арқалап, ағайын туыспен тату болып, шаңырағын көркейтіп отырды. Сегіз құсақ көтерген асыл ана, тірі қалған төртеуіне өнегелі тәрбие беріп, абыройлы, намысты ұл-қыз етіп өсірді. Ұрпақтары бүгінде ата-ана сенімін ақтады.

«Текіден текті туады, тектілік тұқым қуады», - демекші, Сағымбай Қабашұлы Қозыбаев Социалистік Еңбек Ері, Қазақ еліне белгілі тұлға, Ұлы Отан соғысының ардагері, көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері - Оразалы Әбілұлы Қозыбаевтың, Қазақтың көрнекті ғалымы, Ұлттық Ғылым академиясының академигі, Қазақ халқының шынайы тарихын қалпына келтіруге аянбай тер төккен әйгілі тарихшы, мемлекет қайраткері - Манаш Қабашұлы Қозыбаевтың інісі.

Жасынан үлгілі тәрбие алып, ата мен әженің мейірімін, әке мен ананың жылы алақанын сезініп өскен Сағымбай өте зерек болып ержетті. Орта мектепті үздік аяқтаған ол, Ресейге оқуға кетіп, 1970 жылы Ленинград мемлекеттік университетінің журналистика факультетін аяқтайды. Оқуды бітіріп келгеннен кейін Қазақ радиосындағы «Последние известия» редакциясында редактор, аға редактор, Қазақстан мемлекеттік телерадиосында бас редактор орынбасары, Бүкілодақтық радионың меншікті тілшісі қызметтерін атқарады. 1974 жылы кандидаттық диссертациясын қорғаған Сағымбай Қабашұлы әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің журналистика факультетіне жұмысқа орналасады. Әр жылдары факультеттегі халықаралық журналистика, баспасөз тарихы кафедраларында меңгеруші, деканның орынбасары, декан қызметтерін атқарды.

Ғалым, ұстаз Сағымбай Қабашұлы - Германияда, АҚШ-та, Сингапурде тақырыптық дәрістер оқып, 1993 жылы АҚШтың тоғыз штатына профессор ретінде шақырылды. Ол Қазақстан ғылыми журналистикасының және білімнің негізін қалаушылардың бірі, белгілі қаламгер, ғалым және елдегі журналистика саласындағы бірнеше ұрпақтың ұстазы.

Оның тілінде - Абай мен Мағжанның, Пушкин мен Пастернактың керемет үйлесімі бар. Қос тілде еркін сөйлеп, көсіле жазады. Журналист Сағымбай Қабашұлы қазақтың көрнекті көсемсөз шебері, Қазақстандағы БАҚтың бірден бір негізін салушы және дүниежүзі журналистикасының тарихын зерттеуші, Қазақстан Журналистер одағының төрт мәрте сыйлығының лауреаты. Мыңнан аса публицистикалық очерк пен ғылыми мақаланың, елу төрт кітаптың авторы.

Журналистика факультетінің негізін қалаушылардың көш басында Қайыржан Бекхожин, Сәкен Сейфуллин, Сәбит Мұқанов, Санжар Асфендияров сынды айтулы тұлғалар тұрса, ал оның іргесінің бекуіне Тауман Амандосов, Темірбек Қожакеев, Марат Барманкұлов секілді азаматтар аянбай тер төкті. Тарихы тереңде жатқан дәстүрі журналистика мектебінде қырық бес жылдан бері ұстаздық етіп келе жатқан Сағымбай Қабашұлы Қозыбаевтың жетекшілігімен тоғыз докторлық, отыз кандидаттық жұмыс қорғалды.

Сағымбай Қабашұлы Қозыбаев - ҚР Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың арнайы алғыс хатымен, ҚР Құрмет грамотасымен, БАҚ саласындағы ҚР Президентінің, ҚР БҒМ «Үздік оқытушысы» сыйлықтарымен, әл-Фараби күміс төсбелігісімен марапатталып, ҚР Ғылым қайраткері, Мәдениет қайраткері атағын иеленді. Сондай-ақ, ол Қазақстан журналистеріне берілетін «Алтын Адам», «Баубек Бұлқышев», «Амангелді Ахметалиев», «Геннадий Толмачев» атындағы сыйлықтардың жүлдегері. 2019 жылы Халықаралық Еуразиялық шығармашылық одағының алтын лауреаты атанды.

Сағымбай Қозыбаев тарих ғылымдарының докторы, Мәскеу қаласында журналистиканың баспасөз тарихы, телевизия және радио салалары бойынша докторлық диссертация қорғаған ТМД-ның алғашқы ғалымы. ҚР саяси ғылымдары Академиясының академигі, Еуразия Халықаралық экономикалық Академиясының академигі және вице-президені, Қазақстан журналистика академиясының президенті, IATR радио және телевидение Халықаралық Академиясының академигі.

Сағымбай Қабашұлы - нағыз еңбекқорлықтың, мейірімділіктің, жомартық пен данышпандықтың үлігісі. Бойындағы осындай асыл қасиеттердің арқасында айналасындағы әріптестер, шәкірттер арасында аса құрмет пен ілтипатқа бөленіп келеді.

Сағымбай Қабашұлы Қозыбаев - көрнекті ғалым, ұлағатты ұстаз, қамқор әке, ардақты ата, сүйікті жар. Тағдыр қосқан жары - Салтанат екеуі бір шаңырақтың түтінін түтетіп, ұл-қыздары, немерелерінің ортасында шатыққа кенеліп, шуағына бөленіп отыр. Асыл жанның келіп жеткен жетпіс бес жасы құтты, денсаулығы мықты болсын! Шуақты күндері артып, берекесі таси берсін!

Мазмұны

<i>Қабылғазина К.</i> Текіден туған тұлға	3
<i>Рамазан А. Ұстаз. Ғалым. Журналист</i>	6
<i>Қозыбаев С.</i> Эпюды на полях	8
<i>Төрешан Қ.</i> Қара шаңырақтың берік бақаны	22
<i>Нода Л.П., Капырина Т.А.</i> Синтез образности и парадоксальности	25
<i>Муканова Г.К.</i> Личность в истории	28
<i>Рушанова Н.Б.</i> Тектінің тұяғы	33
<i>Вержбицкая Н., Арсененко И.</i> Доктору исторических наук, профессору, президенту Академии журналистики Казахстана Сағымбаю Козыбаеву исполнилось 75 лет	34
<i>Брусилловская Е.</i> Секрет его молодости	35
«Экспересс-К» газета - Журналистская общественность отметила 75-летие мэтра отечественной прессы Сағымбая Козыбаева	37
КАЗТАГ - В КазНУ им. аль-Фараби отметили 75-летие профессора Сағымбая Козыбаева	37
75-летие известного публициста отметили в стенах КазНУ им. аль Фараби	37
<i>Барлыбаева С.Х.</i> Современные тенденции медиа сферы и образование	38
<i>Сұлтанбаева Г.С.</i> Медиа, технологиялар және ғаламдық ауыл. Преамбула	42
<i>Жақсылықбаева Р.Ж.</i> Қазақ журналистикасының дамуындағы жаңашылдық сипат	48
<i>Әшірбекова Г.Ш.</i> Журналист құқығын қорғаудағы халықаралық мәселелер.....	50
<i>Муканова Г., Янчук В.А., Құдабай А.</i> Деловые коммуникации в системе СМИ: миссии современности и диалог культур	53
<i>Тұяқбаев Ф.Ә. Н.Ә.</i> Назарбаевтың «Тәуелсіздік дәуірі» еңбегінің жанрлық ерекшелігі және тарихи маңызы	57
<i>Мырзагулов М.М.</i> – Кыргызстандын жаңы тарыхындағы журналистиканын заманбап көрүнүшү	61
<i>Egamberdiyeva F.O., Egamberdiyeva Sh. D.</i> Google-neomania and their usage in modern english	64
<i>Оразова А.Қ.</i> Эпистолярлық жанр сипаты және стиль ерекшелігі.....	66
<i>Елғондинова А.</i> - Ақын Заида Елғондинованың сюрреалистік және декаденттік поэзиясына редакторлық көзқарас.....	69
<i>Баианова Қ.</i> Фариза Оңғарсынова публицистикасының мәні мен мазмұны.....	76
<i>Ашимова А.</i> Қазақстандық дәстүрлі басылымдарының бүгінгі күнгі мәселелері мен даму болашағы	78
<i>Политова И.Н.</i> Коммуникативная компетенция и ее совершенствование в учебно-воспитательном процессе	80
<i>Зевалд Ю.А.</i> Журнал «Маяк»: у истоков религиозно-философской критики	82
<i>Қадыршиязов Н.С.</i> Мемлекеттің ақпараттық қауіпсіздігі	85
<i>Ақмұрзиев А.</i> Ақберен жырдың ақыны	88
<i>Буравова М.</i> К вопросу о публикации произведений Н.В. Гоголя в Центральной Азии	89
<i>Мелентьева В.В.</i> Анализ жаргонизмов с точки зрения происхождения (на материале «Новой газеты»).....	90
<i>Esemuratova S.</i> Blogs: history and content (on the example of Karakalpakstan blogs)	92
<i>Кабиева А.Б.</i> Терроризм – қауіпті құбылыс ретінде	93
<i>Пердеш Д.</i> Қазақ телевизиясындағы телехабарлардың тарихы жайлы	95
<i>Сәндібек Н., Лес М.</i> Манипуляцияның медиадағы орны мен мәселелері.....	97